

Granskning av arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2016

Rapport 2017:14

Om IAF

IAF har regeringens och riksdagens uppdrag att verka för att arbetslöshetsförsäkringen ska fungera som en omställningsförsäkring.

Vi har bemyndigande att utfärda föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringen.

I instruktionen uttrycks att IAF ansvarar för tillsyn över arbetslöshetsförsäkringen, arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som har samband med arbetslöshetsförsäkringen.

Vi ska också följa utvecklingen på arbetslöshetsförsäkringens område och ta de initiativ till åtgärder som uppföljningen ger anledning till.

Dessutom har vi tillsyn över Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans arbete med sanktioner inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen.

Rättssäkerhet och effektivitet i arbetslöshetsförsäkringen

Innehållsförteckning

Resultat	4
Den genomförda granskningen	5
Formalia	5
Förvaltningsberättelsen.....	5
Resultaträkning, balansräkning och redovisningsprinciper	6
Arbetslöshetskassornas ekonomi	8
Administrationskostnader	8
Eget kapital	10
Om uppdraget.....	11

Resultat

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens (IAF) granskning av arbetslöshetskassornas årsredovisningar för 2016 visar få avvikelser från Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter (IAFFS 2014:6) om arbetslöshetskassor. IAF har kommunicerat avvikelser till 2 av de 28 arbetslöshetskassorna.

Sex årsredovisningar var inte fullständiga när de kom in till IAF men arbetslöshetskassorna kunde omgående komplettera formalia, exempelvis vidimering. I samtliga dessa fall kom en ny kopia av en komplett årsredovisning in till IAF före den 31 maj enligt föreskrifterna.

IAF:s bedömning är att arbetslöshetskassorna i stort följer IAFFS 2014:6 mycket väl vid upprättandet av sina årsredovisningar.

IAF har även följt upp arbetslöshetskassornas ekonomi med fokus på administrationskostnader och det egna kapitalet. Höga administrationskostnader och stort eget kapital kan leda till att arbetslöshetskassornas medlemsavgifter blir onödigt höga. Färre kan då ta del av arbetslöshetsförsäkringens.

Administrationskostnaderna per medlem varierar fortfarande mycket bland arbetslöshetskassorna, mellan 200-300 och drygt 2000 kronor. Medianvärdet var 657 kronor. Arbetslöshetskassornas egna kapital totalt har minskat men befinner sig fortfarande på en hög nivå. Fyra arbetslöshetskassor hade vid utgången av 2016 ett eget kapital som var större än motsvarande 12 månaders kostnader. Det är viktigt att det egna kapitalet fortsätter att minska.

Generellt är arbetslöshetskassornas ekonomiska situation god.

Den genomförda granskningen

Under 2016 uppgick antalet arbetslöshetskassor i Sverige till 28. Från och med den 1 januari 2017 upphörde Sveriges Entreprenörers arbetslöshetskassa i och med en fusion med Småföretagarnas arbetslöshetskassa.

Granskningen av arbetslöshetskassornas årsredovisningar gällde de här delarna:

- formalia
- förvaltningsberättelsen
- resultaträkning, balansräkning och redovisningsprinciper.

Redovisningen av granskningsresultatet har samma uppdelning.

I ett avsnitt behandlas arbetslöshetskassornas ekonomi, med fokus på administrationskostnaderna och det egna kapitalet.

Efter granskningen av årsredovisningarna för 2016 har IAF kommunicerat till 2 av de 28 arbetslöshetskassorna att de har avvikit från föreskriften IAFFS 2014:6.

Formalia

Villkoren för formalia för en arbetslöshetskassas årsredovisning framgår av 13 och 14 §§ IAFFS 2014:6, och omfattar bland annat att årsredovisningen ska vara undertecknad och att en kopia ska lämnas till IAF senast den 31 maj.

Granskningsresultat

IAF har inte kommunicerat några avvikelser om formalia.

Initialt mottog dock IAF sex årsredovisningar där arbetslöshetskassorna omgående kunde komplettera med uppgifter av formaliakaraktär såsom att vidimering saknades eller var ofullständig, att årsredovisningen saknade datum samt att det i ett fall saknades en påskrift. I samtliga dessa fall inkom en ny kopia av en komplett årsredovisning till IAF före den 31 maj.

Förvaltningsberättelsen

Enligt 12 § IAFFS 2014:6 ska en arbetslöshetskassa i årsredovisningens förvaltningsberättelse lämna särskilda upplysningar om arbetslöshetskassans verksamhet. Här ingår även uppgifter om namn på kassaföreståndaren, styrelsens ledamöter och arbetslöshetskassans revisorer.

Granskningsresultat

Av 28 arbetslöshetskassors förvaltningsberättelser var 27 utan avvikelser.

Den avvikelse som noterades var att uppgiften om antalet polisanmälningar under 2016 saknades.

Den aktuella arbetslöshetskassan säger i sitt yttrande till IAF att uppgiften om antalet polisanmälningar hade fallit bort i sammanställningen av statistik till årsredovisningen. Enligt arbetslöshetskassan kommer detta att vara åtgärdat inför kommande års årsredovisning. Uppgiften om antalet polisanmälningar för 2016 har lämnats till IAF i efterhand.

Uppgifter om styrelseledamöter och revisorer

Enligt 9 och 11 §§ i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK) ska en arbetslöshetskassa anmäla till IAF om ändring sker av personer som utsetts till styrelseledamöter och revisorer. IAF noterade vid granskningen av årsredovisningarna att sex arbetslöshetskassor i något fall inte hade anmält ändringar till IAF.

I samband med granskningen lyfte en arbetslöshetskassa frågan om det vid en ändringsanmälan gällande revisorer räcker med att ange revisionsbyråns namn. Arbetslöshetskassan menade att det i sådant fall inte skulle behöva göras någon ändringsanmälan om det sker ett byte av revisorer som är verksamma inom samma revisionsbyrå.

Av 9 och 11 §§ LAK följer dock att en arbetslöshetskassa ska anmäla de *personer* för registrering som har utsetts till styrelseledamot, kassaföreståndare, suppleant, firmatecknare och revisor. Arbetslöshetskassorna ska även anmäla de utsedda personernas *personnummer*. Anmälan ska göras genast efter att en ändring av tidigare anmälda uppgifter har inträffat.

Resultaträkning, balansräkning och redovisningsprinciper

Enligt 11 § IAFFS 2014:6 ska en arbetslöshetskassas resultat- och balansräkning innehålla de poster och noter som anges i bilagan till föreskriften. Föreskriftens uppställning för resultat- och balansräkning anger ett minimikrav för vilka uppgifter som ska ingå och syftar till att belysa det statliga uppdrag som arbetslöshetskassorna har. Därutöver ska arbetslöshetskassorna vid behov tillföra ytterligare poster och noter utifrån vad som regleras i årsredovisningslagen (1995:1554) (ÅRL).

Arbetslöshetskassorna ska enligt 10 § IAFFS 2014:6 redovisa verksamhetens intäkter och kostnader som hör till räkenskapsåret, oavsett tidpunkten för

betalning. Det vill säga att redovisningen ska göras enligt bokföringsmässiga grunder.

Vidare ska fordringar och skulder gällande felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning endast regleras med stöd av 68–68 a och 68 d §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF) samt 93, 94–94 d §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK).

Granskningsresultat

Av 28 arbetslöshetskassor hade 27 utformat årsredovisningens resultat- och balansräkning i enlighet med bilagan till föreskriften. IAF har kommunicerat till en arbetslöshetskassa att den brister i denna del.

De brister som kommunicerades till arbetslöshetskassan med avvikelser var följande:

- I noten till posten *fordringar felaktig arbetslöshetsersättning* har arbetslöshetskassan uppgett att ”avskrivningar” har skett. Detta trots att det av redovisningsprinciperna framgår att fordringar och skulder till följd av felaktig arbetslöshetsersättning endast regleras med stöd av ALF och LAK. Avskrivningen saknar stöd i gällande regelverk.
- Arbetslöshetskassan har i noten till posten *fordringar felaktig arbetslöshetsersättning* inte uppgett hur stort belopp av årets reglerade fordringar som utgörs av belopp som arbetslöshetskassan har beslutat att efterge.

Arbetslöshetskassan säger i sitt yttrande till IAF att ”avskrivningar” felaktigt redovisas i not till posten *fordringar felaktig arbetslöshetsersättning*. Enligt arbetslöshetskassan avser det aktuella beloppet sådant som arbetslöshetskassan har beslutat att efterge med stöd av 68 d § ALF och framför också att ändring kommer att ske från och med upprättandet av nästa årsredovisning.

IAF har även framfört till fyra arbetslöshetskassor att vi vid granskningen noterat att de i resultaträkningen fortfarande redovisar posten *arbetslöshetsavgift under avgifter till staten*. Arbetslöshetsavgiften avskaffades från den 1 januari 2014 och finns därför inte längre med i bilagan till IAFFS 2014:6.

Arbetslöshetskassornas ekonomi

Arbetslöshetskassornas ekonomiska situation är generellt sett god, sett till soliditet, likviditet och nivåerna på det egna kapitalet. IAF har i samband med granskningen följt upp arbetslöshetskassornas administrationskostnader och egna kapital eftersom nivåerna på dessa har betydelse för nivån på respektive arbetslöshetskassas medlemsavgift.

Administrationskostnader

Det finns inga regler för hur höga en arbetslöshetskassas administrationskostnader får vara. IAF har dock tidigare konstaterat att arbetslöshetskassornas administrationskostnader har ökat under senare år. IAF har också konstaterat att administrationskostnaderna varierar mycket mellan arbetslöshetskassorna.¹ Dock finns en komplexitet i vilka de samverkande orsakerna är till att en arbetslöshetskassas administrationskostnader har en viss nivå. Av denna anledning gör IAF ingen bedömning av vad som är en rimlig nivå.

Arbetslöshetskassornas administrationskostnader totalt ligger kvar på ungefär samma nivå som de senaste åren. Vid utgången av 2016 uppgick de till knappt 1,6 miljarder kronor.

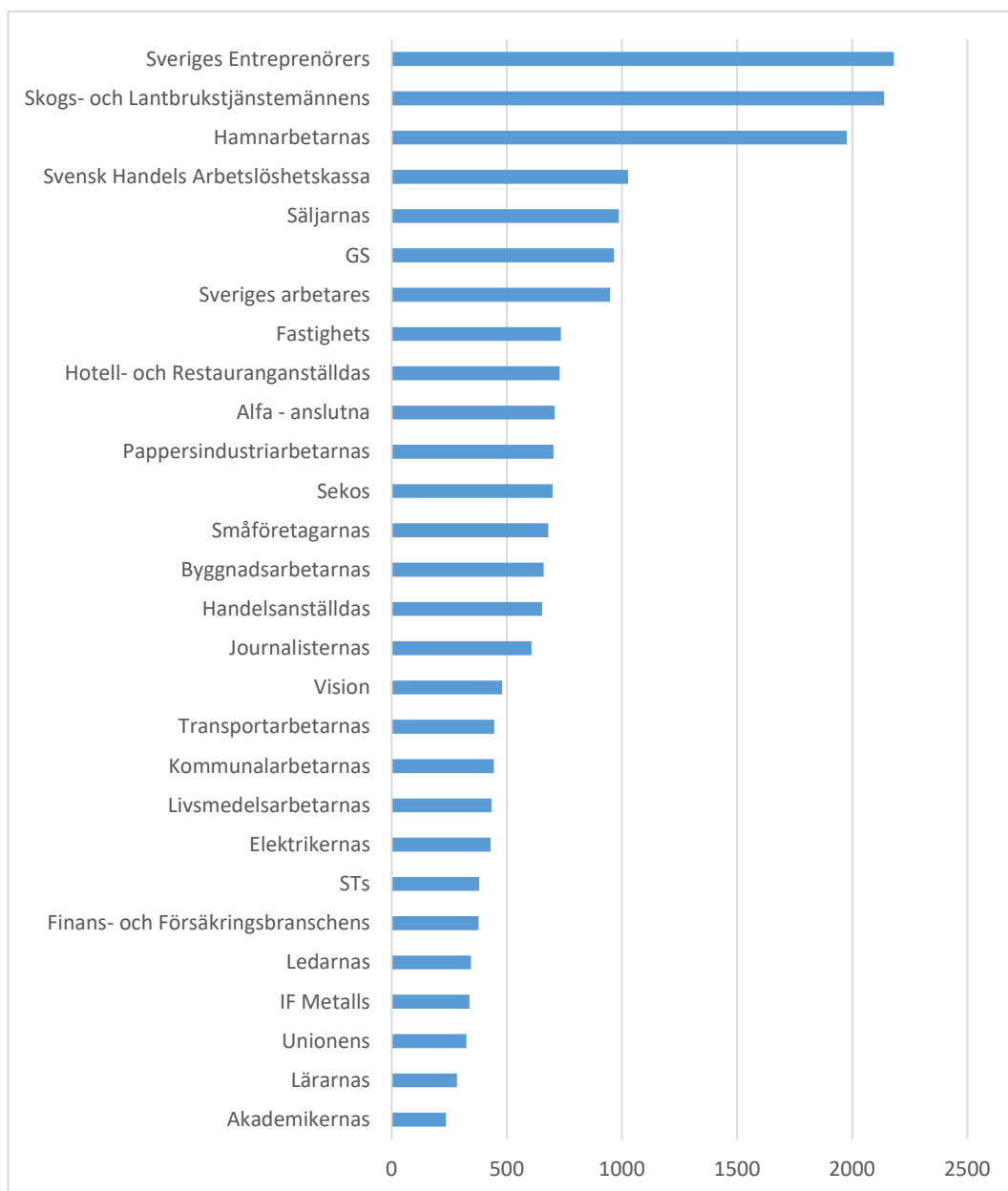
Hos 16 arbetslöshetskassor har administrationskostnaderna per medlem ökat mellan 2015 och 2016, medan de hos 12 arbetslöshetskassor har minskat.

Administrationskostnaderna per medlem varierar fortfarande mycket bland arbetslöshetskassorna, mellan 200 – 300 kronor och 2 000 kronor per medlem. Medianvärdet för arbetslöshetskassornas administrationskostnad per medlem 2016 var 657 kronor.²

¹ IAF:s rapport ”Arbetslöshetskassornas administrationskostnader, IAF 2016:27”.

² Medianvärdet innebär att lika många arbetslöshetskassor har en administrationskostnad per medlem som ligger över respektive under det aktuella värdet 657 kronor.

Diagram 1: Administrationskostnader per medlem 2016 (kronor)

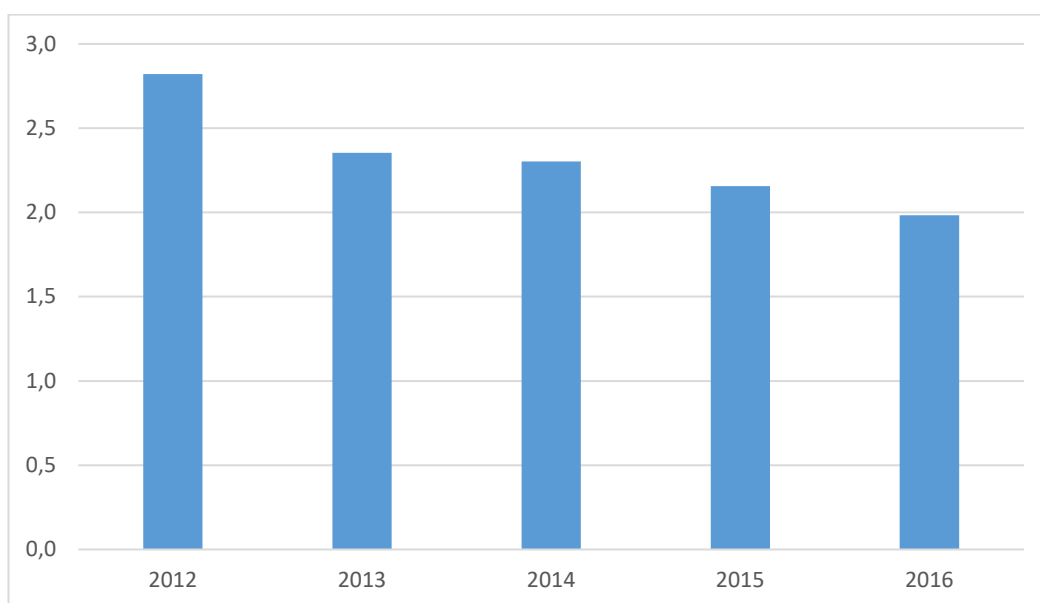
Eftersom medlemmarna i en arbetslöshetskassa finansierar kostnaderna för administrationen så påverkar storleken på dessa nivåer på medlemsavgiften. Låga administrationskostnader och därmed lägre medlemsavgifter innebär att fler kan ta del av arbetslöshetsförsäkringen.

Eget kapital

IAF:s tolkning av 44 § LAK är att en arbetslöshetskassas egna kapital som mest får motsvara 12 månaders kostnader. IAF har tidigare konstaterat att nivån på arbetslöshetskassornas egna kapital totalt sett är hög och att flera arbetslöshetskassors egna kapital överstiger motsvarande 12 månaders kostnader.³

Den 31 december 2016 uppgick arbetslöshetskassornas egna kapital till totalt 2 miljarder kronor. År 2012 var det 2,8 miljarder kronor. Därmed har det egna kapitalet totalt minskat de senaste åren.

Diagram 2: Arbetslöshetskassornas totala eget kapital (miljarder kronor)

Fyra arbetslöshetskassor hade vid utgången av 2016 fortfarande ett eget kapital över 12 månaders kostnader. Det var Byggnadsarbetarnas (20 månader), Elektrikernas (13), Fastighets (15) och Svensk Handels (18) arbetslöshetskassor. Kostnadstäckningen har dock minskat hos dessa de senaste åren. IAF anser att det är av vikt att denna utveckling fortsätter så att arbetslöshetskassornas egna kapital hamnar på en rimlig nivå. Medianvärdet för arbetslöshetskassornas kostnadstäckning 2016 var 7 månader.

³ IAF:s rapport "Arbetslöshetskassornas eget kapital, IAF 2016:12".

Om uppdraget

Denna rapport redovisar IAF:s granskning av arbetslöshetskassornas årsredovisningar för verksamhetsåret 2016.

Uppdragets syfte har varit att granska hur arbetslöshetskassorna har följt tillämpliga delar i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter (IAFFS 2014:6) om arbetslöshetskassor, inklusive dess bilaga, när de har upprättat årsredovisningarna för 2016.

Syftet har också varit att få en aktuell bild av arbetslöshetskassornas ekonomi, med fokus på det egna kapitalet och administrationskostnaderna.

Av IAFFS 2014:6 följer att en arbetslöshetskassas årsredovisning ska utformas i enlighet med lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK), årsredovisningslagen (1995:1554) (ÅRL), bokföringslagen (1999:1078) (BFL) och denna föreskrift. För arbetslöshetskassornas årsredovisningar gäller 9–14 §§ och bilagan till föreskriften.

Alla arbetslöshetskassor har informerats skriftligt om resultatet från granskningen av den egna årsredovisningen. Arbetslöshetskassorna har också fått möjlighet att granska faktainnehållet i rapporten före publiceringen.

Rapporten har föredragits av Carina Wiksholm och Camilla Pettersson. I arbetet har även Håkan Nordström, Annika Sandström Johansson och Urban Nilsson deltagit. Vid den slutliga beredningen av ärendet har även enhetschefen Jessica Idbrant deltagit. Generaldirektören har fattat beslut i ärendet.

Katrineholm den 25 oktober 2017

Peter Ekborg
Generaldirektör

Carina Wiksholm
Utredare

POSTADDRESS:
IAF
Box 210
641 22 Katrineholm

TELEFON: 0150 - 48 70 00
FAX: 0150 - 48 70 02
EPOST: iaf@iaf.se
WEBB: www.iaf.se

